

DECIZIE

05 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curtii Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Pavel Trifan,
în cauza civilă la acțiunea lui Constantin Mîndru împotriva Valentinei Botnari
și lui Roman Botnari cu privire la revendicarea dreptului de proprietate asupra
bunului imobil prin evacuarea pârâților, încasarea cheltuielilor de judecată,

cererea reconvențională înaintată de către Valentina Botnari împotriva lui
Constantin Mîndru și lui Pavel Trifan, intervenienți accesorii Oficiul Cadastral
Teritorial Criuleni și notarul Vera Bîstrițaia cu privire la declararea nulității
contractului de donație,

împotriva deciziei din data de 31 mai 2018 a Curtii de Apel Chișinău, prin
care s-a admis parțial apelul declarat de către Valentina Botnari și Roman Botnari,
s-a casat hotărârea din data de 20 iunie 2014 a Judecătoriei Criuleni în partea ce
ține de dispunerea evacuării, cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri,

constată:

La 28 august 2013 Constantin Mîndru a înaintat cerere de chemare în judecată
împotriva Valentinei Botnari și lui Roman Botnari cu privire la revendicarea
dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile cu numerele cadastrale XXXXX,
XXXXX, XXXXX, situate în raionul XXXXX prin evacuarea pârâților și
încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că în baza contractului de donație
din data de 14 august 2013, încheiat cu Pavel Trifan, acesta deține dreptul de
proprietate asupra casei de locuit, construcției accesorii și terenului, situate în
raionul XXXXX.

Potrivit clauzelor contractului predarea-primirea bunului se realizează la data
semnării și autentificării contractului cu rezerva eliberării necondiționate a
spațiului de către vânzător în termen de 30 zile.

La expirarea termenului obligația contractuală privind predarea bunului imobil nu a fost executată. Persoanele domiciliat în imobil Valentina Botnari și Roman Botnari au refuzat onorarea solicitării în detrimentul dreptului lui de proprietate.

La 29 noiembrie 2013 Valentina Botnari a depus cerere reconvențională împotriva lui Constantin Mîndru și lui Pavel Trifan, intervenienți accesorii Oficiul Cadastral Teritorial Criuleni și notarul Vera Bîstrițaia, prin care a solicitat declararea nulității contractului de donație înregistrat cu nr. 2562, la data de 14 august 2013, încheiat între Trifan Pavel și Constantin Mîndru cu aducerea părților la poziția inițială. (f.d. 5253, vol. I)

În motivarea acțiunii reconvenționale Valentina Botnari a indicat că Elena Trifan și Pavel Trifan sunt părinții ei, care au divorțat la 23 mai 2007.

Valentina Botnari a mai menționat că la 16 iulie 2007 tatăl ei Pavel Trifan după divorț și-a perfectat actul de identitate în care nu figurează nici o informație despre starea lui civilă.

În timpul căsătoriei, prin decizia Primăriei comunei Drăslăeni nr. 8 din 09 martie 1992, Elenei Trifan și lui Pavel Trifan li s-a acordat terenul cu numărul cadastral XXXXX, cu suprafața de 0,30 ha pentru construcție locativă și folosirii în agricultură. Mai târziu, la data de 23 aprilie 2008, în baza acestei decizii li s-a eliberat titlul provizoriu, trecut în registrul funciar la nr.626.

Tot în această perioadă părinții în comun au construit pe acest lot casa de locuit numărul cadastral XXXXX și construcție accesorie cu numărul cadastral XXXXX, situate în raionul XXXXX.

Valentina Botnari împreună cu familia până în prezent locuiește în casa aflată în litigiu.

La 23 octombrie 2011 Elena Trifan a decedat, însă pe tot parcursul vieții ea a locuit în această casă, fapt confirmat prin adeverința nr. 278, eliberată de către Primăria satului Măgdăcești, raionul Criuleni la data de 12 martie 2012.

Reclamanta a indicat că în anul 2013 s-a adresat la notarul public Petru Chirtoacă cu o cerere privind eliberarea certificatului de calitate de moștenitor, pe care la data de 04 martie 2013 l-a primit pentru dobândirea actelor necesare pentru a dovedi existența bunurilor ce compun patrimoniul succesoral al mamei.

Tot atunci, Valentina Botnari a aflat că părinții nu au perfectat actele de dare în exploatare a casei și împreună cu Pavel Trifan au hotărât ca Valentina Botnari să se ocupe de aceasta. Când actele au fost perfectate, Pavel Trifan le-a recepționat în lipsa ei și s-a adresat notarului Vera Bîstrițaia pentru întocmirea contractului de donație pe numele lui Constantin Mîndru, care îi este nepot.

Prin hotărârea Judecătorei Criuleni din data de 20 iunie 2014 s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de către Constantin Mîndru împotriva Valentinei Botnari și lui Roman Botnari cu privire la evacuare, s-a dispus evacuarea Valentinei Botnari, Roman Botnari și copiilor lor minori din casa de locuit XXXXX.

S-a respins ca neîntemeiată acțiunea reconvențională depusă de către Valentina Botnari împotriva lui Constantin Mîndru, lui Pavel Trifan, intervenienți accesorii Oficiul Cadastral Teritorial Criuleni și notarul Vera Bîstrițaia cu privire la declararea nulității contractului de donație încheiat între Pavel Trifan și

Constantin Mîndru la 14 august 2013, autentificat de notarul public Vera Bîstrițaia, înregistrat cu nr. 2562 și aducerea părților la poziția inițială.

S-a încasat în mod solidar de la Valentina Botnari și Roman Botnari în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 888,09 lei.

Măsura de asigurare a acțiunii sechestrului, aplicat asupra casei de locuit, situată în raionul XXXXX, cu numărul cadastral XXXXX, prin încheierea Judecătorei Criuleni din 17 septembrie 2013 s-a menținut până la rămânerea definitivă a hotărârii, urmând ulterior a fi anulată. (f.d. 118, 122-127, vol. I)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 31 mai 2018 a admis parțial apelul declarat de către Valentina Botnari și Roman Botnari, a casat hotărârea din data de 20 iunie 2014 a Judecătorei Criuleni în partea ce ține de dispunerea evacuării, cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care a respins pretenția lui Constantin Mîndru cu privire la evacuarea din casa de locuit nr. XXXXX. (f.d. 38. 39-45, vol. II)

Împotriva deciziei instanței de apel, la data de 05 septembrie 2018 Pavel Trifan a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare. (f.d. 49-55, vol.II)

În motivarea recursului recurentul a indicat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele prezentate de părți.

Instanța de apel nu a luat în considerație hotărârea Judecătorei Criuleni din data de 22 iunie 2017, prin care s-a constatat că bunurile, care au fost donate lui Constantin Mîndru, au fost proprietate comună în devălmășie a lui Pavel Trifan și Elenei Trifan, fapt ce duce la anularea necondiționată în întregime a contractului de donație.

Recurentul a mai indicat că instanța de apel în motivarea deciziei sale a făcut referire la hotărârea Judecătorei Criuleni din data de 22 iunie 2017, care la materialele dosarului lipsește.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) al Codului de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 31 mai 2018, confirmare privind recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe recursul declarat la data de 05 septembrie 2018 de către Pavel Trifan, se consideră a fi depus în termen.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul este întemeiat și urmează a fi admis.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din materialele cauzei, prin hotărârea Judecătorei Criuleni din data de 20 iunie 2014 s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de către Constantin Mîndru, s-au evacuat Valentina Botnari, Roman Botnari și

copiii lor minori din casa de locuit nr. XXXXX. S-a respins ca neîntemeiată acțiunea reconvențională depusă de către Valentina Botnari. S-a încasat în mod solidar de la Valentina Botnari și Roman Botnari în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 888,09 lei. (f.d. 118, 122-127, vol. I)

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 04 iulie 2014 Valentina Botnari și Roman Botnari au depus apel nemotivat, prin care și-au rezervat dreptul de a depune apelul motivat după recepționarea hotărârii motivate. (f.d. 133, vol.II)

În conformitate cu art. 365 alin. (1) al Codului de procedură civilă în cererea de apel se indică instanța căreia îi este adresat apelul; numele sau denumirea, domiciliul sau sediul apelantului, calitatea lui procedurală; hotărârea atacată, instanța care a emis-o, completul de judecată, data emiterii; motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul; probele invocate în susținerea apelului; solicitarea apelantului; numele și domiciliul martorilor, dacă se cere a fi citați în apel; documentele ce se anexează.

Curtea de Apel Chișinău prin prisma art. 373 al Codului de procedură civilă urma să verifice, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

La caz, prin prisma normelor enunțate, se constată că Valentina Botnari și Roman Botnari au depus apel nemotivat, fără a fi indicate motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază. Instanța de apel prin încheierea din data de 19 septembrie 2014 a primit spre examinare apelul, stabilind ședința de judecată pentru examinarea apelului pentru data de 12 noiembrie 2014. (f.d. 138, vol.I)

Ulterior, prin încheierile din data de 12 noiembrie 2014 și 14 ianuarie 2015 Curtea de Apel Chișinău nu a dat curs cererii de apel depusă de către Valentina Botnari și Roman Botnari, acordându-le apelanților termen pentru prezentarea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat. (f.d. 157-157, 171-172, vol.I)

Prin încheierea din data de 08 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, s-au scutit apelanții Valentina Botnari și Roman Botnari de la plata taxei de stat. (f.d. 219-221, vol.)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 22 aprilie 2015 a admis demersul Valentinei Botnari și Roman Botnari, a suspendat procesul în instanța de apel, până la emiterea unei hotărâri irevocabile într-o cauză conexă. (f.d. 228-230, vol.I)

Procesul a fost reluat, fiind stabilite mai multe ședințe de judecată, care au fost amânate.

La data de 31 mai 2018 reprezentantul apelanților în cadrul ședinței de judecată a înaintat cerere prin care a solicitat prelungirea termenului de prezentare a apelului motivat, ori la materialele dosarului apelul motivat lipsește. (f.d. 32, vol. II)

Prin încheierea din data de 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea reprezentantului apelantului, s-a prelungit termenul pentru înaintarea apelului motivat. (f.d.35-37, vol.II)

Instanța de apel, fără a mai amâna ședința de judecată și a oferi posibilitatea de a prezenta apelul motivat, înmânarea acestuia pentru cunoștință intimaților, tot în aceeași zi a admis apelul declarat de către Valentina Botnari și Roman Botnari, a casat hotărârea Judecătorei Criuleni din data de 20 iunie 2014 în partea ce ține de dispunerea evacuării, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri privind respingerea pretenției, în rest a menținut hotărârea primei instanțe, relevând în acest sens că motivele invocate în cererea de apel depusă de către Valentina Botnari și Roman Botnari, sunt întemeiate. (f.d. 38, 39-45, vol.II)

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că deși instanța de apel a acordat apelanților termen pentru prezentarea apelului motivat, aceștea nu s-au conformat indicațiilor instanței de apel și nu au prezentat apelul motivat, acesta fiind lipsă în materialele dosarului și nefiind consemnat în procesul – verbal al ședinței instanței de apel din data de 31 mai 2018. (f.d. 33-34, vol.II)

Totodată, în materialele dosarului se conține apelul nemotivat din data de 04 iulie 2014, primit în procedura instanței de apel la data de 19 septembrie 2014. (f.d. 138, vol.I)

Instanța de recurs reține că în cazul primirii pe rol a unui apel nemotivat, apelul nu se anulează sau se respinge ca nemotivat, întrucât art. 373, alin. (3) al Codului de procedură civilă consacrand în mod expres caracterul devolutiv al apelului, prevede că în cazul, în care apelul nu se motivează sau dacă motivarea apelului nu cuprinde motive sau dovezi noi, instanța de apel se va pronunța în fond numai în baza celor invocate la prima instanță. Din apelul anexat la materialele cauzei este evident că acesta nu cuprinde motive sau dovezi ce țin de ilegalitatea hotărârii. (f.d. 133, vol.I)

Pe când din conținutul deciziei recurate rezultă că instanța de apel a invocat din oficiu solicitările apelanților și motivele pe care este fundamentat apelul, indicând că la data de 22 iunie 2017, într-o cauză conexă a fost pronunțată o hotărâre, prin care a fost admisă cererea Valentinei Botnari, s-a declarat nul contractul de donație nr. 2562 din data de 14 august 2013 încheiat între Pavel Trifan și Constantin Mîndru în partea ½ cotă- parte din imobilele aflate în litigiu, s-a constatat faptul acceptării succesiunii de către Valentina Botnari și recunoașterea ca moștenitor legal a dreptului de proprietate asupra averii ce aparține mamei sale Elena Trifan și anume ½ cotă - parte din imobilele aflate în litigiu, deși la materialele cauzei aceasta hotărâre lipsește, casând hotărârea primei instanțe și adoptând o nouă hotărâre.

În aceste circumstanțe instanța de recurs constată că în condițiile în care instanța de apel a examinat un apel declarativ, care nu include solicitările apelanților, dar nici nu conține motivele de fapt și de drept, controlul judiciar a hotărârii primei instanțe putea avea loc numai în limita prevăzută de alin. (3), art. 373 al Codului de procedură civilă. În urma celor constatate nu poate fi menținută decizia contestată, aceasta fiind adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural.

În această ordine de idei, este evident că cele menționate mai sus constituie o încălcare evidentă a principiului legalității procesului civil și atentează la standardele procedurale recunoscute prin instrumentele internaționale relevante la

care Republica Moldova este parte, precum este Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, or, conform prevederilor art. 368 alin. (1) al Codului de procedură civilă dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În situația în care apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1), instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea de apel în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă.

Cu toate acestea, deși apelanții nu au prezentat apelul motivat, instanța de apel prin încheierea din data de 19 septembrie 2015 a primit în procedură cererea de apel care nu conține nici pretențiile apelanților, nici motivele de fapt și de drept ce ar indica la netemeinicia hotărârii primei instanțe, a purces la examinarea acestuia contrar încheierii din data de 31 mai 2018, prin care a prelungit termenul depunerii apelului motivat și a adoptat decizia din data de 31 mai 2018 prin care a admis apelul, casând în parte hotărârea primei instanțe și adoptând o nouă hotărâre.

Totodată, instanța de recurs reține ca întemeiat și argumentul recurentului precum că la motivarea deciziei sale instanța de apel a reținut drept probă hotărârea Judecătorei Criuleni din data de 22 iunie 2017 emisă într-o cauză conexasă, deși la materialele dosarului aceasta lipsește.

Sub aspectul celor relatate, având în vedere că în speță se atestă încălcarea de către instanța de apel a normelor de procedură prin admiterea spre examinare și examinarea în fond a unui apel nemotivat, cu anularea hotărârii instanței de fond, astfel încât instanța de recurs este în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege, se impune casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet, pentru rejudecarea cererii de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1), lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Pavel Trifan.

Se casează decizia din data de 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la acțiunea lui Constantin Mîndru împotriva Valentinei Botnari și lui Roman Botnari cu privire la revendicarea dreptului de proprietate asupra bunului imobil prin evacuarea pârâților, încasarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de către Valentina Botnari împotriva lui Constantin Mîndru și lui Pavel Trifan, intervenienți accesorii Oficiul Cadastral Teritorial Criuleni și notarul Vera Bîstrițaia cu privire la declararea nulității contractului de donație, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Tatiana Vieru

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Maria Ghervas